

Abstrakt

Diplomová práce analyzuje dramatickou tvorbu dánské autorky Astrid Saalbachové, přičemž se zaměřuje na experimenty se strukturou jejích dramát, způsob používání symbolů a prvky fantastična. Teoreticko-metodologický úvod nejprve definuje termíny symbol, alegorie a znak v jejich v literárním pojetí a krátce se věnuje psychoanalytickému výkladu symbolů. Druhá část úvodu se zabývá studií Tzvetana Todorova o fantastické literatuře. Kapitola poukazuje na rozdíly mezi různými způsoby čtení, které mohou fantastično zcela zrušit (poezie a alegorie), a na další literární žánry, které hraničí s fantastickou literaturou natolik úzce, že se často v tyto žánry přerodí (podivuhodno a zázračno). Bylo nutné též odlišit Todorovův výraz *podivuhodno* od podobného termínu Sigmunda Freuda *das Unheimliche* („něco tísnivého“), které sice mají v češtině různé názvy, ale v zahraniční literatuře splývají (*the uncanny; det uhyggelige*). Pojem „něco tísnivého“ se totiž u Freuda nachází blíže k čistému fantastičnu než *podivuhodnu*, jak jej definuje Todorov. Do závěru teoretického úvodu byly zahrnuty též žánry *fantasy* a *science fiction*, které mají s fantastickou literaturou 20. století mnoho společného a často dokonce splývají.

Samotné zkoumání dramát se soustředí především na jejich výstavbu a prvky fantastična. Práce interpretuje několik zásadních a opakujících se symbolů, záměrně se však vyhýbá detailní analýze jednotlivých her. Podrobně je rozebráno až drama *Konec světa (Verdens ende)*, které je považováno za nejlepší hru Astrid Saalbachové. Rozbor se snaží postihnout a interpretovat především kategorie *místa a času*, a *pocit domova*, které jsou ve hře neustále tematizovány. Samostatná kapitola je věnována české inscenaci *Konce světa* (hrála se pod názvem *Transit*), ve které došlo za účasti autorky k několika zásadním úpravám textu. Jako teoretický podklad zde byla použita studie Dana Ringgaard *Smysl míst (Stedssans)*. Závěrečná část práce shrnuje ohlasy českých inscenací Astrid Saalbachové a klade přitom důraz na to, nakolik česká kritika vnímá fantaskní a symbolickou rovinu dramát.

Ani jednu z her Astrid Saalbachové nelze zařadit do jediného žánru. Její divadelní texty jsou v tomto smyslu hybridní a opisují jakýsi kruh. Ten začíná u téměř realistických dramát (*Stopy v písku, Děti stínů, Neviditelné město, Taneční hodina*¹), pokračuje experimenty se strukturou v podobě montáže a rozšíření klasické aristotelovské formy dramatu (trilogie *Ráno a večer, Požehnané dítě, Popel k popelu, prach k prachu*²), a dostává se až ke skoro čistě fantastickým hrám vystaveným na snovém principu (*Chladné srdce, Konec světa*³). Potom se autorka opět vrací k realismu, který ovšem i nadále do jisté míry obsahuje symboly a prvky fantastična (*Pieta, Červená a zelená*⁴).

¹*Spor i sandet* (1981), *Skyggenes børn* (1983), *Den usynlige by* (1986), *Dansetimen* (1986)

²*Morgen og aften* (1993), *Det velsignede barn* (1995), *Aske til aske, støv til støv* (1998)

³*Det kolde hjerte* (2002), *Verdens ende* (2003)

⁴*Pietà og Rødt og grønt* (2010)